

Slovenska vojska slabše pripravljena

Klemen Kocjančič, foto: Matic Štojs, Gregor Pohleven, MORS

Prejšnji teden sta obrambni minister Roman Jakič in načelnik Generalštaba Slovenske vojske brigadir Dobran Božič predsedniku države Borutu Pahorju predstavila letno poročilo o pripravljenosti Slovenske vojske (SV).

Slednje pa je pokazalo slabo sliko, saj je SV slabše pripravljena kot lani. Jakič se je prejšnji teden sešel s predstavniki vseh štirih sindikatov, ki delujejo znotraj njegovega resorja.

Pahor ni zaskrbljen Pahor, ki je po svoji funkciji vrhovni poveljnik obrambnih sil Slovenije, ni pretirano zaskrbljen zaradi slabega stanja, saj po njegovih

besedah taka stopnja ne vpliva na varnost države in ljudi glede na nizko varnostno ogroženost Slovenije. Vsem pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske se je zahvalil za njihovo predano, požrtvovalno in profesionalno služenje domovini.

Po sestanku z ministrom in načelnikom generalštaba je Pahor jasno poudaril, da se slabša pripravljenost ne odraža na

področju usposobljenosti, pripravljenosti in varnosti pripadnikov SV na misijah in operacijah v tujini ter na področju zaščite in reševanja. Od obeh so-govornikov pa je dobil zagotovilo, da je morala med slovenskimi vojniki na visoki ravni.

Skrbi pa ga stanje na finančnem področju, saj so po Jakičevih besedah Slovenski vojski v zadnjih petih letih odvzeli 300

milijonov evrov proračunskih sredstev, kar predstavlja skoraj celoletni proračun obrambnega ministrstva. Pahor je pri tem opozoril, da premalo denarja pomeni ogroženost zadostne pripravljenosti opreme in njene vzdrževanja. Posledično tudi meni, da obrambni sektor ne more več prenesti dodatnega krčenja proračunskih sredstev. Božič je glede tega dejal, da ta čas

zaostajajo pri nabavi določene opreme (predvsem bojnih vozil ter taborne in zaščitne opreme vojakov) in varčujejo pri vzdrževanju vozil, ki niso ključna za delovanje v miru in na misijah. Na finančnem področju Jakiča skrbi tudi porazdeljenost sredstev, saj SV porabi dobre tri četrtnine (76 odstotkov) proračuna za osebne dohodke zaposlenih, 21 odstotkov za vzdrževanje opreme in le tri odstotke za investicije; taka porazdelitev po njegovem mnenju na dolgi rok pomeni problem.

Kot vrhovni poveljnik je Pahor podal tudi usmeritve za letošnje leto, in sicer: zagotavljanje varnosti Slovenske vojske v operacijah po svetu, usmerjenost v usposobljenost posameznikov in enot, dokončanje preoblikovanja Slovenske vojske, izboljšanje

skrbi za pripadnike Slovenske vojske ter zgodnje vključevanje Slovenske vojske v primeru naravnih in drugih nesreč. Od slednjih je Jakič pozdravil predvsem prvo usmeritev, to je zagotavljanje varnosti Slovenske vojske v operacijah po svetu.

Prav tako je Pahor pozdravil namero Jakiča, da bo oceno pripravljenosti predstavil vladi in državnemu zboru, česar ta dva instituta do zdaj nista bila deležna. Kljub slabši pripravljenosti SV sta oba Pahorjeva gosta izpostavila, da je lani SV izpolnila vse zadane naloge, medtem ko se je sodelovanje SV s civilnim delom obrambnega ministrstva (Uprava RS za zaščito in reševanje) lani nadpovprečno realiziralo; tako so vojaki pomagali pri nesrečah v gorah, pri gašenju požarov in ob poplavih.

Jakič s sindikalisti Pahorjev mandat predsednika vlade je bil deležen večje medijske pozornosti tudi zaradi slabih odnosov med vojaško-obrambnimi sindikati in nekdanjo obrambno ministrico Ljubico Jelušič. Sindikalisti niso bili zadovoljni niti z njenim naslednikom Alešem Hojsom. Prejšnji teden se je Jakič tako sešel s predstavniki vseh štirih sindikatov, in sicer na dveh ločenih sestankih.

Na prvem se je pogovarjal s predstavniki Sindikata ministrstva za obrambo, Sindikata vojske, obrambe in zaščite ter Sindikata pilotov. Sindikalisti so največ pozornosti namenili področju plačne politike in dialogu. Anomalije na plačnem področju so po mnenju sindikalistov predvsem posledica različnih reform plačnega sistema v javni upravi in znotraj obrambnega ministrstva. Izpostavili so varčevalne ukrepe, ki so korenito zmanjšali obseg obrambnega proračuna, kar je poseglo tudi na področje pravic zaposlenih, kot tudi normativne akte, ki urejajo obrambno področje. Vsi so se strinjali, da je treba čim prej izdelati in sprejeti

Obrambni minister Roman Jakič in načelnik generalštaba Dobran Božič sta vrhovnemu poveljniku Pahorju predstavitelja poročila o pripravljenosti SV.

Obrambni proračun je veliko denarja izgubil prav v času Pahorjeve vlade.

novelo zakona o obrambi ter povezano zakonodajo na področju zaščite in obrambe.

Jakič se je na sestanku seznanil z delovanjem sindikatov in njihovimi ključnimi zahtevami, pri čemer je izrazil pripravljenost za odprt in stalen dialog s predstav-

vlaganja tožb na pristojno delovno in socialno sodišče, pri čemer je dosegel tudi nekaj sodnih zmag. Vse druge tožbe, ki jih je vložil SVS in so še v sodnem postopku, pa je po zagotovilih sindikalistov še vedno mogoče rešiti v socialnem dialogu.

Zaradi varčevanja je Slovenska vojska slabše pripravljena kot lani.

niki vseh treh reprezentativnih sindikatov o vprašanih socialnega dialoga, ki so pomembna tako za njihovo delovanje kot za članstvo, ki ga zastopajo. Hkrati je napovedal, da bo njegovo ministrstvo v mesecu dni pripravilo predloge pogodb o pogojih za delovanje sindikatov v okviru ministrstva, s katerimi bi v prihodnje uredili temeljne pogoje in pravice za sindikalno delovanje znotraj ministrstva.

Na drugem sestanku pa je Jakič sprejel predstavnike Sindikata vojakov Slovenije (SVS), saj slednji še ni dosegel reprezentativnosti. Kljub temu je SVS v zadnjih letih požel največ medijske pozornosti, predvsem zaradi

Sindikalista o stanju Za pojasnilo o zdajšnjem stanju smo se obrnili na vse štiri sindikate, a smo odgovor prejeli le od Sindikata pilotov ministrstva za obrambo (SPMO) in SVS.

Andrej Košmrlj, predsednik SPMO, je dejal, da njihov sindikat še ni oblikoval posebnega mnenja o novem ministru, in pri tem poudaril, da je zanje »najbolj pomembno, kako poteka socialni dialog«. Kako je s tem, pa še ne morejo oceniti »kljub oceni s prvega sestanka, da minister kaže pripravljenost oziroma željo po dobrem socialnem dialogu«. Tudi pri SPMO opozarjajo na negativne posledice krčenja obrambnega proračuna, ▶

ki vpliva tako na sredstva, s katerimi razpolagajo, kot na vzdušje med pripadniki, ki so stalno v pričakovanju zmanjšanja statusnih pravic. Čeprav jim je načelnik generalštaba zagotovil, da nadaljnji proračunski rezi ne bodo vplivali na obseg osnovnih plač v SV, pa izpostavljajo namero obrambnega ministrstva po 10-odstotnem zmanjšanju plač za pripadnike, ki so na dolžnostih, njihovo delo zahteva posebna znanja in povečane obremenitve, brez njihove popolnitve pa ne bi bilo mogoče zagotoviti delovanja enot v SV. Vse skupaj je z vidika potrebe po znanju in profesionalnosti, kar naj bi bil temelj delovanja SV, najmanj kontradiktorno, če ne celo neprofesionalno, in vsekakor ne vodi k povečanju zmogljivosti oz. pripravljenosti SV, je poudaril Košmrlj. Zato predlaga, da se, če pride do nadaljnjih proračunskih rezov oziroma do zmanjševanja pravic pripadnikov SV, to naredi celovito in ne na diskriminatoren način, kot je to predlagalo ministrstvo, kjer se diskriminira majhna skupina visoko usposobljenega kadra. Od novega ministra predvsem pričakuje, da bo v vladi zagovarjal stališče, da obrambno ministrstvo ne more prenašati dodatnih rezov v proračun, saj že sedaj deluje pod mejo, ki bi bila potrebna za učinkovit obrambni sistem.

Gvido Novak, predsednik SVS, meni, da je vsak novi minister glede na to, da je prejšnji Aleš Hojs prepovedal delovanje Sindikata vojakov Slovenije, dobrodošel. Čeprav Jakič v preteklosti ni bil naklonjen vojski, pa ga ima Novak za sprejemljivega, dokler bo spoštoval delovnopravno zakonodajo in skrbel za zaposlene v SV. Na že omenjenemu sestanku so v sindikatu dobili občutek, da Jakiču za ljudi ni vseeno in da bo, kolikor je v njegovih močeh, deloval v dobro pripadnikov Slovenske vojske. Vseeno pa je Novak izpostavil, »da je do danes edini minister za obrambo, ki je deloval po svoji vesti, Janez Janša, pri vseh drugih ministrih pa smo pripadniki Slovenske vojske imeli in še imamo občutek, da ministrstvo za obrambo vodi visoki državni uradniki, ki se

Brigadir Božič je izpostavil, da SV varčuje pri nakupu opreme in vzdrževanju vozil.

Varčevanje pri obrambi se je po mnenju sindikalistov odrazilo tudi na krčenju pravic zaposlenih v Slovenski vojski, ki je čedalje bolj finančno podhranjena.

z zamenjavo oblasti mogoče le malo premešajo na položajih ali pa še to ne». Tako je izpostavil, da je nekdanji minister Hojs v tajnosti (brez sodelovanja sindika-

se v SVS bojijo, da bo minister hitro spremenil svoja stališča na podlagi strokovnih nasvetov že omenjenih visokih državnih uradnikov. Posledično ga skrbi uso-

Edini obrambni minister, ki je deloval po vesti, je bil Janez Janša, drugi so (bili) le visoki državni uradniki.

listov) pripravil predlog novega zakona o obrambi in ga poslal v državni zbor, ko je že odhajal.

Izpostavil je tudi, da pripadniki SV še vedno nimajo varstva pravic, in kar so videli do sedaj, predlog sprememb zakona to še bolj oddaljuje. Novi minister za obrambo jim je recimo dejal, da je edino smiselno predlog zakona o delovnopravnih zadevah pripraviti skupaj s sindikati, vendar

da zakona in s tem pripadnikov SV, ki bodo ostali v drugorazrednem položaju zaradi zakonov na obrambnem področju.

Glede letnega poročila pa je dejal, da slovenski vojaki niso zadovoljni niti s transformacijo oz. reorganizacijo, saj so nekateri pripadniki po novem na boljšem, nekateri pa na slabšem, običajno pa se bolj slišijo tisti, ki so nezadovoljni; da bi lahko ocenjevali

izboljšave oz. pomanjkljivosti z delovnopravnega področja, bo treba počakati, da bo transformacija končana.

Kritičen je tudi do nenehnega zmanjševanja obrambnega proračuna: »V Sloveniji ne smemo dopustiti, da se bo začela lomiti hrbtenica države, kar vsaka vojska nedvomno je, saj smo predrago plačali ceno samostojne države, da bi jo ob prvi krizi izgubili. Politiki prehitro in prelahko jemljejo vojsko, ko drugje ni več kaj vzeti.« Denar jim tako jemljejo tisti, ki jim hkrati zadajajo tudi nove naloge in pričakujejo, da jih bodo izpolnili (kljub zmanjševanju sredstev). Krčenje sredstev po Novakovem mnenju dostikrat prisili poveljnike, da delujejo nezakonito glede pravic, ki izhajajo iz delovnega razmerja pripadnikov, zaradi česar je obrambno ministrstvo po analizah državnega pravobranilstva daleč pred vsemi drugimi toženimi strankami. Tudi pri SVS menijo, da v SV ni več mogoče varčevati kot do sedaj, ampak bo treba povečati sredstva, saj bo drugače prišlo do dolgoročne škode.

Po prvem sestanku z novim ministrom so previdni, saj jih je prejšnji sprejel enako, a jim je po letu dni brez utemeljenih obrazložitve nezakonito prepovedal delovanje. Med prioritetaми sindikata so izpostavili pogoje za delovanje sindikata, spremembo obrambne zakonodaje s sodelovanjem sindikatov in pripravo ločene kolektivne pogodbe za pripadnike SV.

Več denarja za vojsko

Upamo lahko, da se Pahor, zdaj ko je vrhovni poveljnik obrambnih sil, zaveda posledic delovanja svoje vlade, saj je bil obrambni proračun najbolj zmanjšan v času njegove vlade. Do lani so lahko pristojni v SV vzdrževali stanje, zdaj pa se je stanje očitno poslabšalo. Ali lahko od odgovornih na obrambnem ministrstvu in v vladi pričakujemo, da bodo nastopili proti poslabševanju stanja, ali pa bo mirovniška preteklost obrambnega ministra privedla do nadaljnjih rezov obrambnega proračuna in s tem do ukinitve SV, za kar si je Jakič prizadeval že leta 1990? **U**